

Vastuu alkaa varhaiskasvatuksesta – opettajankoulutuksen haasteista varhaiskasvatuksesta korkeakouluun

Inkeri Ruokonen, Ope osaa -hanke

Taiteet tulevaisuuden koulussa -seminaari 4.12.2019

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

4.12.2019

www.opeosaa.fi

Inkeri Ruokonen, Turun yliopisto, inkeri.ruokonen@utu.fi

Esityksen sisältö

- Välähdyksiä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen taito- ja taidekasvatukselle asetetuista normeista, tilasta ja tutkimuksista eri koulutusasteilla
- Opettajankoulutuksen haasteet taito- ja taidekasvatuksen näkökulmasta
- Yhteiskehittelyllä ratkaisumalleja Flinga-aivoriihessä
- Yhteenvetoa

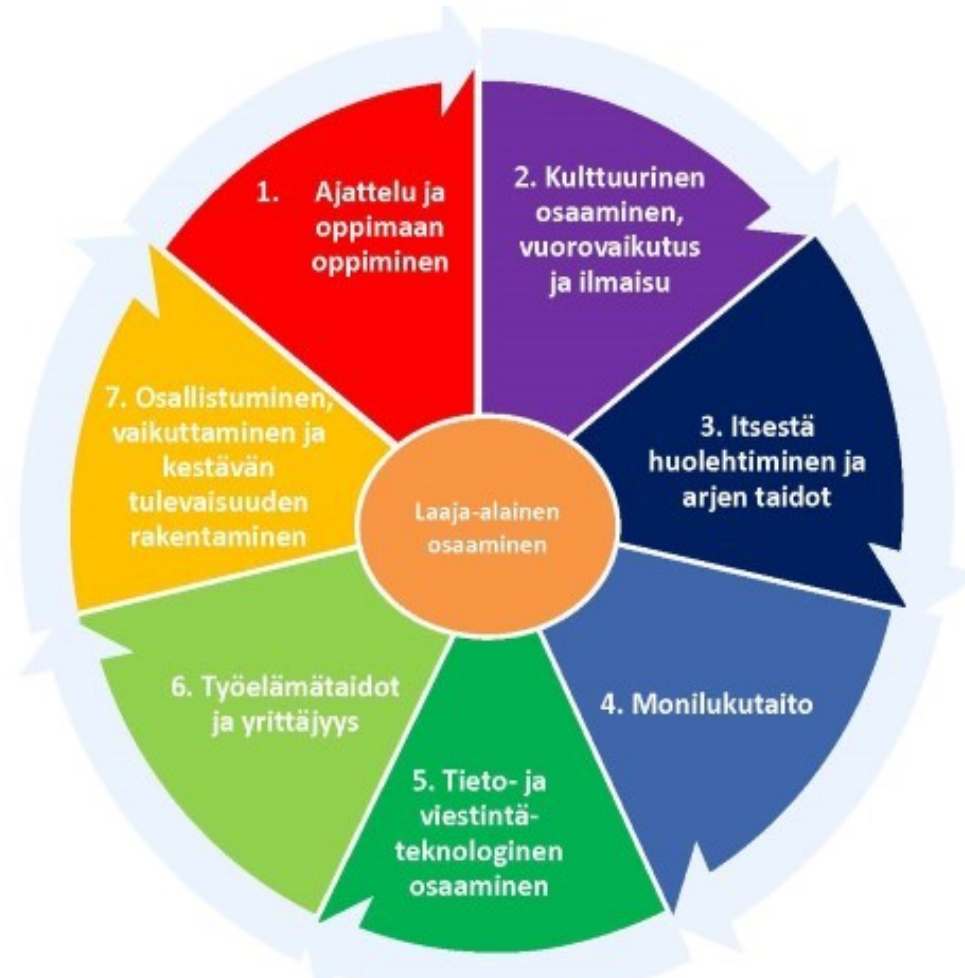

Kuvio 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys
(Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, 32)

Varhaiskasvatuksen aika luo pohjan elämälle

- **KARVI:n [raportti](#) 6.9.2019**
Varhaiskasvatuksen laatu arjessa osoitti puutteita ja suuria variaatioita varhaiskasvatuksen taidekasvatuksessa.
- Lukuisat aivotutkimukset, mm. Huotilainen, Putkinen, Tervaniemi jne. osoittavat taito- ja taidekasvatuksen, erityisesti musiikin merkityksen lapsen kasvu- ja kehitykselle esim. Tanja Linnavallin (2019) väitöstutkimus muskaritoiminnasta päiväkodeissa tai Ritva Torpan väitös sisäkorvaistukelasten kuntoutuksesta musiikin avulla

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet on kirjattu jokaisen taito- ja taideaineen osaamistavoitteisiin (POPS 2014)

Alakouluvuodet rakentavat sille perustalle joka varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on luotu

- Taito- ja taidekasvatuksen tavoitteet on POPS 2014 kirjattu ainekohtaisiksi. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kulkevat osaamistavoitteissa läpäisevästi mukana.
- Alakouluiässä tapahtuu usein lapsen omaan taiteelliseen harrastukseen kiinnittyminen lapsen kiinnostuksen mukaan. Taito- ja taidekasvatuksen kautta lapsi saa kaipaamiensa suoritushaasteita, avartaa maailmaansa ja valloittaa uusia henkisiä näköaloja.
- Taiteellisen ilmaisun kautta voi voittaa estyneisyyden, keskeistä on antaa tilaa vapaalle taiteelliselle ilmaisulle ilman tarkkaa oikein suorittamisen vaatimusta. Taide jättää aina tilaa omalle tulkinnalle.

- Uusia väitöstutkimuksia alakoulun taito- ja taideaineiden opetuksen kontekstista mm.
- **Kankkunen, O. T. (2018).** *Kuuntelukasvatus suomalaisessa perusopetuksessa: kohti yhteisöllistä äänellistä toimijuutta.* Taideyliopiston Sibelius-Akatemia. Studia Musica 75.
- **Huttunen, T. (2017).** *Osallistava sävellytysmenetelmä musiikinopetukseen: peruskoulun opetussuunnitelman 2014 tavoitteita ja oppimisen ydinmetaforia toteuttamassa.* Musiikin laitos. Jyväskylän yliopisto. Studies in humanities, 321.
- **Muhonen, S. (2016).** *Songcrafting practice: A teacher inquiry into the potential to support collaborative creation and creative agency within school music education.* [Sävellyttäminen: Yhteisluominen ja luovan toimijuuden tukeminen koulun musiikkikasvatuksessa – tutkivan opettajan näkökulma.] Taideyliopisto. Sibelius-Akatemia. Studia Musica 67.
- **Turunen, S. (2016).** *Matkalla musiikkiin. Fenomenologinen tutkimus peruskoulun 3.–4.-luokkalaisten taidemusiikin kuuntelukokemuksista koulun musiikkikasvatuskontekstissa.* Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Education, Humanities, and Theology; 86
- **Nikkanen, H. M. (2014).** *Musiikkiesitykset ja juhlat koulun toimintakulttuurin rakentajina.* Taideyliopisto. Sibelius-Akatemia. Studia Musica 60.

Taidekasvatus auttaa nuorta rakentamaan ehjää identiteettiä

- Musiikki auttaa nuorta etsimään minäänsä ja purkamaan matkalla vastaan tulevia paineita, taide on kanava purkaa, kokea ja rakentaa monia erilaisia tunteita. Nuori etsii usein esikuvia idoleistaan muttei voi kopioida heitä suoraan. Jokaisen täytyy löytää oma identiteettinsä, roolinsa elämässä, suhteessa toisiin, rakkaudessa vastakkaiseen sukupuoleen, uskontoon, politiikkaan, elämäntapaan, taiteisiin jne.
- Koivurova A. (2019). *Kuvien rajat : toivotut ja torjutut kuvat kuvataidetunnin sosiaalisessa tilassa. Väitöskirja. Lapin yliopisto.*
- Hannus, S.(2018). *Pienten askelten tanssi : Performatiivinen etnografia hierarkioiden rakentumisista ja purkamisen mahdollisuuksista kahdella yläkoululla. Väitöskirja. Helsingin yliopisto.*

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019

6L:n malli muodostaa kaikkien oppiaineiden yhteiset tavoitteet

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSSEN

#LOPS2021

Opetushallitus

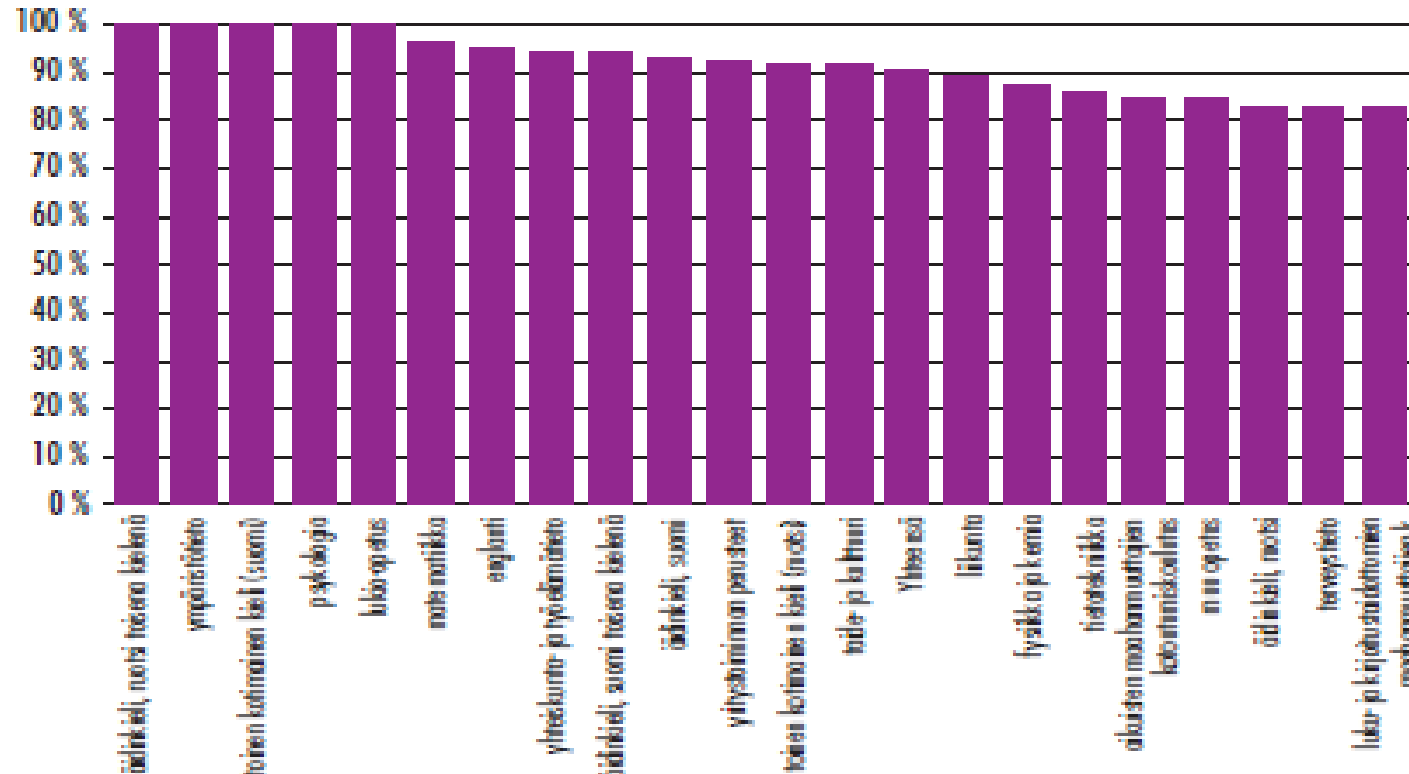
30/08/2019

12

Lukioiden taideopetus kunniaan!

- Ajankohtaista:
- Voisiko taide- ja taitoaineen lukiodiplomi olla tulevaisuudessa viides kirjoitettava ylioppilasaine ja siten mahdollisuutena opiskelijoiden todistusvalinnoissa?
- Tätä kehitetään kuvataiteen lukiodiplomiin liittyen mm. KAARO-verkostohankkeessa Aalto-yliopiston ja Lapin yliopiston toimesta.
- Uusia väitöstutkimuksia lukion taito- ja taideaineiden opetuksen kontekstista:
- **Ojala, A. (2017).** *Learning Through Producing: Pedagogical and Technological Redesign of a Compulsory Music Course for Finnish General Upper Secondary Schools*. [Tuottamis pohjainen oppiminen: Lukion pakollisen musiikin kurssin pedagoginen ja teknologinen uudelleensuunnittelu]. Taideyliopisto. Sibelius-Akatemia. Studia Musica 74.
- Ojala tutkii nykyisin myös musiikin lukiodiplomia Helsingin yliopiston TT-aineiden tutkimusryhmässä

"Nippu" - taide ja kulttuuri -opettajat, 91,7% kelpoisia, mutta kuinka?

Suomi, Henna (2019).
*Pätevä musiikin
opettamiseen?
Luokanopettajaksi
valmistuvan musiikillinen
kompetenssi
perusopetuksen
opetussuunnitelman
perusteiden
toteuttamisen
näkökulmasta.*
Väitöskirja. Jyväskylän
yliopisto.

Linkki taulukkoon 4.5.

4.1) **Mastosporentti vuonna 2016 66 %.**

Inkeri Ruokonen, Turun yliopisto, inkeri.ruokonen@utu.fi

Lähde: Tilastokeskus - Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu

Taidekasvatus
kompassina
matkalla
tulevaisuuteen?

Miten se
mahdollistetaan?

Aivoriihi Taiteet päiväkodissa ja koulussa

Muodostakaa pienryhmiä, kirjautukaa Flingaan ja kirjatkaa sinne ratkaisuehdotuksia havaittuihin ongelmiin!

- <https://edu.flinga.fi/s/E6YSUG3>

Kiitos mielenkiinnostanne, jatketaan yhteistyössä eteenpäin taide- ja taitokasvatuksen puolesta!

